

Drapieżna nauka (drapieżne czasopisma drapieżne konferencje)

Joanna Nastalska-Wiśnicka
Oddział Informacji Naukowej BU KUL

Motto:
„Każdy element trwoniący
czas badacza narusza etykę badawczą,
tak więc publikowanie śmieciowych
badań wyłącznie w celu spełnienia
kryteriów akademickich jest nieetyczne,
zarówno po stronie autorów badań, jak
również wydawcy”

(J. Beall , *Predatory Journals and the Breakdown of
Research Cultures*, Information Development
31(5), 2015, s. 474).

Czym są drapieżne czasopisma?

Drapieżne czasopisma (predatory journals) to nieetyczny **model biznesowy** niektórych wydawnictw naukowych (pseudonaukowych). Opiera się głównie na publikacji artykułów w formie otwartego dostępu (gold open access) w zamian za uiszczenie przez autora **opłaty**.

W tego typu wydawnictwach pozoruje się jedynie system **peer-review**, ponieważ publikują wszystkie nadesłane i opłacone prace. Niejednokrotnie podawane są w nich fałszywe informacje o zespole redakcyjnym, procesie recenzji czy wskaźnikach cytowalności. Tytuły przypominają te, które są używane przez uznane czasopisma naukowe lub wręcz się pod nie poszywają.

Publikacja w takim czasopiśmie nie przynosi autorowi żadnej rozpoznawalności, bo międzynarodowe bazy ich nie indeksują. Nie są uznawane w świecie nauki, artykuły opublikowane w tych czasopismach nie są też liczone przy rozliczaniu grantów.

Czym są drapieżne czasopisma według Dyrektora Narodowego Centrum Nauki

Fragment listu Dyrektora NCN Prof. dra hab. Zbigniewa Błockiego z 18 września 2018 r.

»Wydawnictwa te przedkładają swój własny zysk ponad etykę badań naukowych i zasady publikowania wyników, dlatego najczęściej publikują artykuły za opłatą w tzw. „złotym otwartym dostępie” (gold open access). Ich tytuły są bardzo podobne do tytułów prestiżowych czasopism, różnice między nimi ograniczają się do dodania w nazwie jednego słowa. Nierzadko zawierają określenia takie jak: World, Global, International itp. Zazwyczaj nie są to czasopisma poświęcone konkretnej dyscyplinie czy tematyce naukowej, prezentują raczej profil ogólny, szcycąc się multidyscyplinarnością. Zgłaszane artykuły są bardzo szybko (często krócej niż miesiąc) przyjmowane do druku od momentu wysłania manuskryptu, bez uwag recenzenckich.

„Drapieżne” czasopisma określane są jako le Salon des Refusés ze względu na to, że przyjmują prace odrzucone przez innych wydawców, jak np. Elsevier, Wiley, Sage, Taylor & Francis, Oxford University Press. Najczęściej redakcje tych periodyków na swoich stronach internetowych nie podają kwoty za publikowanie artykułów, przesyłają tę informację bezpośrednio do autora drogą mailową. W ten sam sposób prowadzona jest również zakrojona na szeroką skalę akcja promująca».

Drapieżne konferencje

Podobnym zjawiskiem są tzw. **drapieżne konferencje** (predatory conferences, predatory meetings) oraz **wieloautorskie monografie** publikowane w wydawnictwach quasi-naukowych.

Drapieżne konferencje nie posiadają rzetelnego procesu recenzyjnego nadesłanych propozycji wystąpień. Są skierowane przede wszystkim do młodych pracowników naukowych, doktorantów bądź studentów. Ich celem jest pozyskanie przez organizatora opłat konferencyjnych, a uczestników przekonują wykreowaniem dorobku naukowego do wykorzystania w postępowaniach awansowych i stypendialnych.

Zaproszenia na takie konferencje zwykle nie są wysyłane z adresów instytucjonalnych, organizator wysyła je do osób niezwiązanych z problematyką poruszaną na konferencji, strona internetowa konferencji wygląda amatorsko, tożsamość organizatorów jest ukryta, organizator konferencji jest jej sponsorem, posługuje się tytułami naukowymi, które mu nie przysługują, informuje nieprawdziwie o współpracy z instytucjami naukowymi.

Kryteria uznania czasopisma za drapieżne

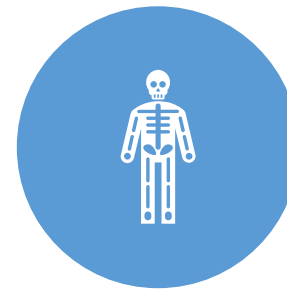
Bardzo **szybka** publikacja zgłaszanej pracy

Nieznany **współczynnik wpływu** czasopisma

Egzotyczna **siedziba** wydawcy / redakcji (np. kraje Bliskiego Wschodu, Indie)

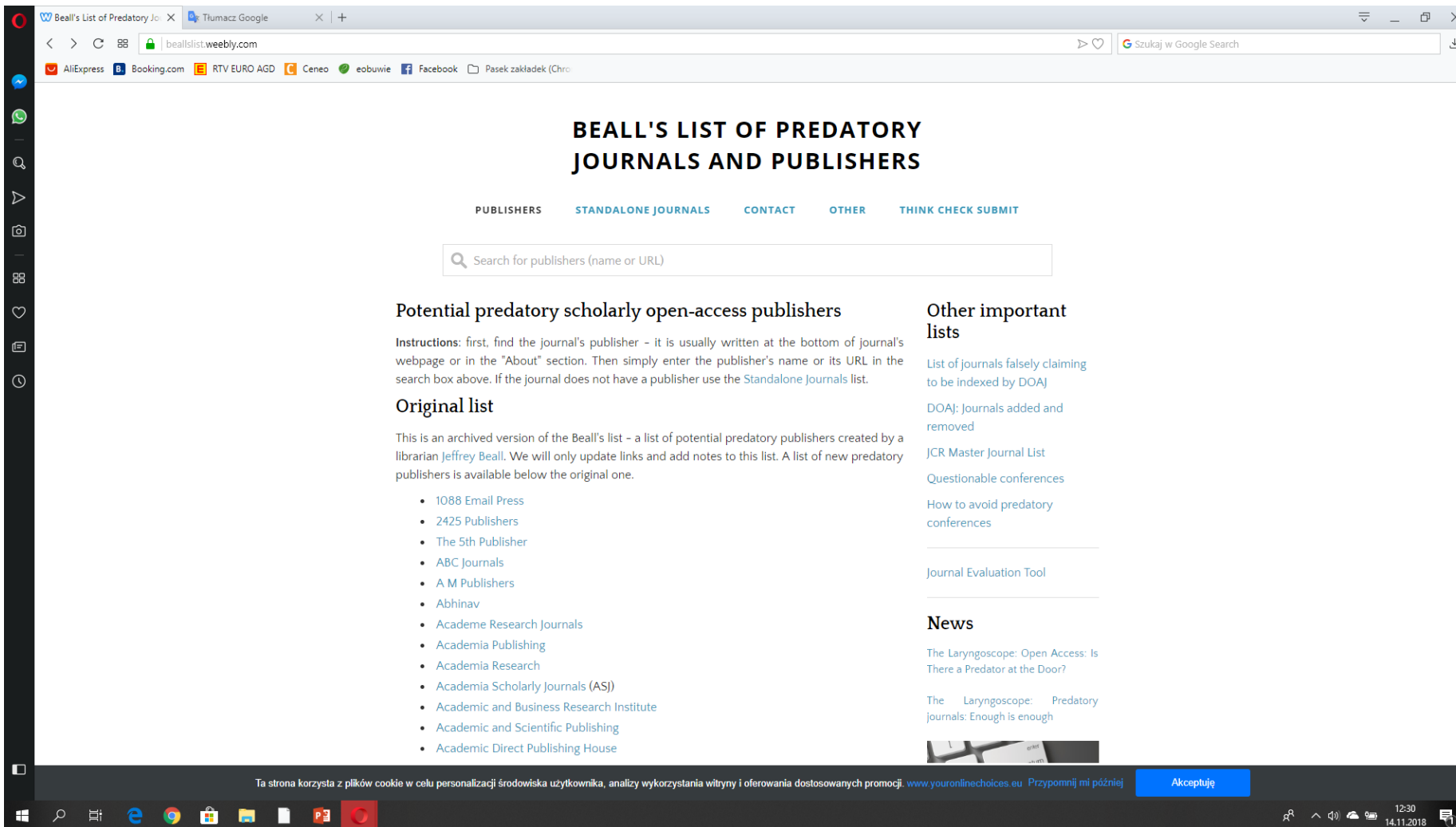

Spamowanie naukowców poprzez nadsyłanie mailowo propozycji publikacji w krótkim czasie w „międzynarodowym” czasopiśmie za wskazaną opłatą

Jeffrey Beall – bibliotekarz z Colorado-Denver

- jako pierwszy zajął się zjawiskiem nierzetelnych wydawców oraz czasopism, publikując ich wykaz na swoim blogu „Scholarly Open Access” (<https://scholarlyoa.com>)
- blog ten już nie istnieje (zlikwidowany w styczniu 2017 r.), powstała jednak lista wzorująca się na liście Bealla
- <https://bealllist.weebly.com>

Lista Bealla – potencjalnych drapieżnych wydawców - <https://beallslist.weebly.com>

The screenshot shows a web browser window displaying the website "Beall's List of Predatory Journals and Publishers". The browser's address bar shows the URL "beallslist.weebly.com". The website has a navigation menu with links for "PUBLISHERS", "STANDALONE JOURNALS", "CONTACT", "OTHER", and "THINK CHECK SUBMIT". A search bar is present with the placeholder text "Search for publishers (name or URL)". The main content area is divided into two columns. The left column contains the heading "Potential predatory scholarly open-access publishers" followed by "Instructions" and "Original list" sections. The right column contains the heading "Other important lists" followed by several links to related resources. At the bottom of the page, there is a cookie consent banner with an "Akceptuję" button.

BEALL'S LIST OF PREDATORY JOURNALS AND PUBLISHERS

PUBLISHERS STANDALONE JOURNALS CONTACT OTHER THINK CHECK SUBMIT

Search for publishers (name or URL)

Potential predatory scholarly open-access publishers

Instructions: first, find the journal's publisher – it is usually written at the bottom of journal's webpage or in the "About" section. Then simply enter the publisher's name or its URL in the search box above. If the journal does not have a publisher use the [Standalone Journals](#) list.

Original list

This is an archived version of the Beall's list – a list of potential predatory publishers created by a librarian [Jeffrey Beall](#). We will only update links and add notes to this list. A list of new predatory publishers is available below the original one.

- [1088 Email Press](#)
- [2425 Publishers](#)
- [The 5th Publisher](#)
- [ABC Journals](#)
- [A M Publishers](#)
- [Abhinav](#)
- [Academe Research Journals](#)
- [Academia Publishing](#)
- [Academia Research](#)
- [Academia Scholarly Journals \(ASJ\)](#)
- [Academic and Business Research Institute](#)
- [Academic and Scientific Publishing](#)
- [Academic Direct Publishing House](#)

Other important lists

- [List of journals falsely claiming to be indexed by DOAJ](#)
- [DOAJ: Journals added and removed](#)
- [JCR Master Journal List](#)
- [Questionable conferences](#)
- [How to avoid predatory conferences](#)
- [Journal Evaluation Tool](#)

News

- [The Laryngoscope: Open Access: Is There a Predator at the Door?](#)
- [The Laryngoscope: Predatory journals: Enough is enough](#)

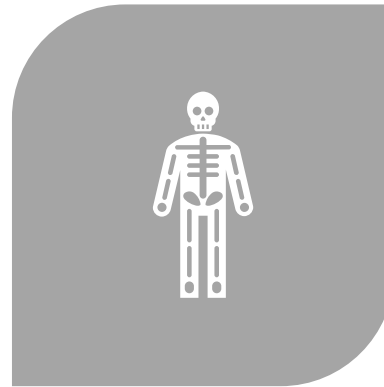
Ta strona korzysta z plików cookie w celu personalizacji środowiska użytkownika, analizy wykorzystania witryny i oferowania dostosowanych promocji. [www.youronlinechoices.eu](#) Przypomnij mi później [Akceptuję](#)

Jeffrey Beall wyróżnił trzy czynniki wskazujące na nieetyczność drapieżnych wydawców:

Oszustwo

(zwodnicze tytuły czasopisma,
fałszywe metryki)

**Negowanie należytych standardów
w działalności publikacyjnej**

(brak odpowiedniego poziomu
recenzyjnego)

Brak przejrzystości

(wysokość kosztów autorskich,
niejasne praktyki recenzyjne)

Kryteria charakteryzujące drapieżnych wydawców czasopism

1) Redaktor i zespół redakcyjny

- Wydawca jest jednocześnie redaktorem czasopisma publikowanego przez wydawnictwo
- Czasopismo nie posiada formalnych członków redakcji ani recenzentów
- Brak informacji o redaktorze, redakcji, recenzentach (np. ich afiliacji)
- Istnieją uzasadnione przesłanki wskazujące, że redaktor/wydawca/recenzenci nie posiadają kompetencji do uznawania ich za wiarygodnych w dziedzinie, którą zajmuje się czasopismo
- Dwa lub więcej czasopism posiada taki sam zespół redakcyjny
- Czasopismo ma niewystarczającą liczbę członków redakcji, członkowie są fikcyjni lub zostali wymienieni bez ich wiedzy/zgody
- Nie występuje różnorodność geograficzna członków zespołu redakcyjnego

Kryteria charakteryzujące drapieżnych wydawców czasopism

2) Zarządzanie biznesowe

- Brak przejrzystości w działalności wydawniczej
- Brak wytycznych dla archiwizacji publikowanych materiałów (w przypadku zaprzestania publikowania – publikacje wcześniejsze przestają być w jakikolwiek sposób dostępne)
- Wydawca publikuje szeroką gamę czasopism wykorzystując podobny motyw graficzny, aby szybko stworzyć stronę internetową każdego wydawanego czasopisma
- Wydawca nie dostarcza wystarczających informacji (lub je ukrywa) na temat kosztów autorskich
- Wydawca nie pozwala wyszukiwarkom indeksować zawartości publikacji
- PDF-y są zabezpieczone, co czyni je trudniejszymi do sprawdzenia na okoliczność plagiatu

Kryteria charakteryzujące drapieżnych wydawców czasopism

3) Rzetelność

- Nazwa czasopisma nie jest adekwatna do celów czasopisma
- Nazwa czasopisma nie jest adekwatna do miejsca jego wydania
- W spamowych wiadomościach mailowych lub na stronie internetowej wydawca kłamie, że czasopismo ma współczynnik wpływu (Impact Factor) albo reklamuje fałszywe wskaźniki wpływu czy wykorzystuje stworzone przez siebie wskaźniki bibliometryczne, ogłaszające wyolbrzymioną międzynarodową pozycję czasopisma
- Wydawca wysyła spam prosząc o recenzowanie badaczy, których specjalność nie pokrywa się z tematyką artykułów nadesłanych do recenzji
- Wydawca fałszywie twierdzi, że jego publikacje są indeksowane w wiarygodnych bazach

Kryteria charakteryzujące drapieżnych wydawców czasopism

4) Inne:

Drapieżny wydawca może

- publikować artykuły uprzednio publikowane w innych miejscach bez dostarczenia odpowiednich odniesień
- Używać języka sugerującego bycie „wiodącym wydawcą” mimo, że jest nowicjuszem
- Znikomo albo całkowicie ignorować edytowanie nadsyłanych publikacji
- Publikować artykuły, które nie spełniają standardów akademickich (są np. esejami publikowanymi przez laików, polemicznymi wstęgami, jawną pseudonauką)
- Mieć opcję kontaktu, która zawiera jedynie formularz kontaktu lub adres e-mailowy, przez co wydawca ukrywa swoją lokalizację

Uwaga!!!

Jedynym niepodważalnym kryterium jest indeksowanie w uznanych międzynarodowych bazach bibliograficznych (typu Web of Science czy SCOPUS). Przed przyjęciem do powyższych baz każde czasopismo jest gruntownie sprawdzane pod kątem spełnienia wymogów technicznych oraz jakości.

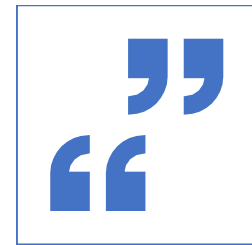
Dla polskich badaczy jest oczywiście dostępna ministerialna lista czasopism punktowanych, jednak w poprzedniej edycji na Liście B znalazło się tam kilkanaście tytułów kwalifikowanych dziś jako czasopisma drapieżne.

Drapieżne czasopisma to wyrafinowany **model biznesowy**, a nie zwyczajne niskie standardy lub pseudonauka.

Umieszczenie opisu publikacji, która ukazała się w czasopiśmie drapieżnym lub pochwalenie się wystąpieniem na konferencji „drapieżnej” w swoim CV, może skutkować oskarżeniem o bycie nieuczciwym.

Niestety zjawisko jest powszechne i łatwo dać się złapać.

Oddział Informacji Naukowej BU KUL

<http://www.bu.kul.pl/oddzial-informacji-naukowej,11935.html>

Zapraszamy do kontaktu

- osobiście w Informatorium
ul. Chopina 27, p. 504 (IV piętro)
w godzinach 9.00 – 16.00
- telefonicznie
(81) 445 31 19 lub 42
- e-mailowo:
inf nauk@kul.pl

Oferujemy szkolenia z zakresu:

- korzystania z zasobów elektronicznych (m.in. zakupionych przez Uniwersytet baz danych)
- baz i wskaźników bibliometrycznych oraz wyszukiwania cytowań
- czasopism punktowanych i czasopism drapieżnych
- promowania dorobku
- warsztatu bibliograficznego, w tym stylów cytowań APA, MLA